

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060304

DOM
2017-12-21
Stockholm

Mål nr
M 8721-16

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Vänersborgs tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2016-09-30 i mål nr M 2827-16, se bilaga A

PARTER

Klagande
X

Ombud: Y

Motparter

1. Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun
451 81 Uddevalla

2. Å

SAKEN

Tillstånd till avloppsanläggning på fastigheten Z i Uddevalla kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 1381891

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00–15:00
		E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se		

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

X har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ge tillstånd till den sökta avloppsanläggningen.

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras.

Å har getts tillfälle att yttra sig i målet men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

X har anfört i huvudsak följande:

Han har ansökt om tillstånd för reningsverket Biovac FD 5 N PEH som uppfyller de miljökrav som gäller för hög skydds nivå. Förutom själva reningsverket omfattar ansökan även en efterpoleringstank för ytterligare bakteriereduktion. Det renade vattnet kommer därefter att passera en markbädd innan det leds bort i en tät ledning. Det finns en mängd tidigare domstolsavgöranden där denna teknisk lösning har godtagits. Genom den sökta anläggningen tar han hänsyn till omkringliggande fastigheter.

Men den sökta lösningen kommer miljön att förbättras avsevärt, eftersom fastigheten idag endast har en slamavskiljare med markbädd utan kväve- eller fosforrening. Den sökta anläggningen har mindre utsläpp av fosfor än vad traditionella BDT-avlopp har. Den befintliga markbädden är inte igensatt och den kommer efter installation av minireningsverk och efterpoleringstank att belastas enbart med i huvudsak rent vatten. Markbädden skulle enbart ta hand om de fåtal bakterier som blir kvar efter de två första reningsstegen. Bakterier reduceras genom vattnets uppehållstid i bädden. Tiden är densamma oavsett ålder på markbädden. Bäckens som det renade avloppsvattnet leds till rinner ut i Ljungskilebukten. Det är samma recipient som allt dagvatten från hela Ljungskiles samhälle med bensinstationer och marinor rinner ut i. Det är därmed svårt

att se att det skulle kunna bli ett bakterieproblem i Ljungskilebukten efter rening i ett reningsverk med två efterpoleringar.

Kommunen påstår att ett godkännande av minireningsverket skulle kunna öka belastningen i området. Inte ens om reningsverket havererar helt skulle belastningen öka eftersom anläggningen då skulle fungera som den slamavskiljare som finns där idag. Även Uddevallas kommunala reningsverk har driftproblem flera gånger per år. Detta visar att alla tekniker – även vid kommunal drift – kan störas utan att man därmed kräver att alla med kommunalt avlopp ska bygga om till slutna tank.

Kommunens argument att anläggningen inte lever upp till de krav som ställs håller inte. Kommunen har på en plats strax öster om hans fastighet gett tillstånd till samma avloppsteknik med den skillnaden att den anläggningen är för 10 PE med efterpolering Biovac EP Filtralite, dock utan markbädd. Trots att hög skyddsnivå gäller även där har den sökta anläggningen bedömts uppfylla kraven. Uddevalla kommun har vidare ett flertal gånger gett tillstånd till reningsverk med bara markbädd som efterpolering. Det är därför besynnerligt att en kombination av både markbädd och EP Filtralite som efterpolering inte ges tillstånd.

Det är olämpligt att kommunala miljöinspektörer utan kunskap om byggteknik ska bedöma om det är tekniskt möjligt att dra pumpledningar i tak och väggar och avgöra om redovisade kostnader är riktiga eller inte. Kommunen har inte tagit reda på hur det tekniskt ser ut på platsen och de schabloner som kommunen hänvisar till är irrelevanta. Om han installerar ett system med rör för vakuumtoaletter genom husets våningsplan minskar värdet på huset och den värdeminskningen ska tas upp som en indirekt kostnad. Det är helt orimligt att dels betala 215 000 kr och dessutom behöva dra rör i väggar och tak med minskat värde på byggnaden och försämrade boendemiljö som följd för att under en 20-årsperiod minska de lokala näringsutsläppen med 0-3 kg fosfor till ett marknadsvärde om 0-126 kr.

Kostnadsfördyringen överstiger vida den eventuella miljönyttan. Kostnaderna för service och underhåll av vakuumsystemet innefattar kostnaden för de motorer som

behöver bytas ut regelbundet och uppgifterna för detta kommer från tillverkaren. Det handlar i hans fall dessutom om två badrum som behöver göras om.

Efter ett politiskt beslut driver kommunen ett projekt som går ut på att samla slam från toaletterna i slutna tankar. Det finns inget lagstöd för en sådan åtgärd. Det finns inga ekonomiska fördelar med tekniken att samla vattnet från slutna tankar jämfört med andra tekniker för utvinning av fosfor. Han drabbas av ekonomisk skada för att just den kommun som han bor i har valt en dyr teknik som ska vara tvingande. Kommunen hänvisar till domar som berör Tanums kommun, där den politiska viljan under ett antal år varit att urinseparera avloppsvattnet. I februari 2016 togs ett nytt beslut där detta projekt lades ned, vilket visar på hur en lokal politisk inriktning kan få konsekvenser för fastighetsägarna. Det system Uddevalla kommun har för slutna tankar är fortfarande i projektstadiet och det täcker inte heller kommunens volym av avloppsvatten. Det är inte vanligt förekommande i riket att kräva sluten tank med vakuumsystem. De lokala förhållandena är inte heller sådana att det är ”särskilt påkallat” då recipienten varken är ett vattenskyddsområde eller utpekad som bad. Det är inte förenligt med EU:s lagar om fri marknad och konkurrens på lika villkor att en kommun förordar en speciell teknisk lösning. I stället borde kommunen ange utsläppsvärden för ett aktuellt område som fastighetsägaren ska uppfylla.

Det finns inget lagstöd för att kräva en kretsloppsanpassad lösning med hänvisning till kväve. Riksdagen har ett mål gällande fosfor där målet är att återvinna 60 % av all fosfor från avlopp. Att sprida avloppsslam är inte okomplicerat, speciellt då det innehåller kadmium som medför en stor risk för människors hälsa. Uddevalla kommun har inte heller någon certifiering för sitt slam, vilket gör hela processen än mer osäker.

Uddevalla kommun hänvisar till en projektrapport där det tagits en mängd prover på den typ av reningsverk som han sökt tillstånd för. Proverna visade att reningsverken fungerade som det var tänkt och uppfyllde de krav som ställs för högt miljöskydd. Likaså visade en studie som genomförts av ett flertal länsstyrelser att Biovacs reningsverk uppfyller de krav som ställs för högt miljöskydd. Det finns därför ingen anledning att avslå hans ansökan på grund av att anläggningen inte klarar de krav som ställs på fastigheten. Yttrandet från Havs- och vattenmyndigheten, HaV, som

kommunen hänvisat till rör en anläggning på en annan plats med utsläpp till en annan recipient och dessutom ett Natura 2000-område. Det är inte tillämpligt på hans fall och det gäller dessutom inte ett reningsverk från Biovac.

Den enda fastighetsägare som berörs av avloppsanläggningen och som yttrat sig tidigare i ärendet, Å, har varit orolig för sin vattentäkt. Genom att lägga täta rör förbi fastigheterna har han uppfyllt de krav som kan ställas och det är även den lösning som kommunen anvisar på sin egen informationssida.

Till stöd för sin talan har X åberopat en prestandadeklaration för Biovac FD 5 N PEH, uppgifter om slutna tankar i Uddevalla kommun, broschyren ”Att installera vakuumtoalett”, ett utdrag ur Naturvårdsverkets rapport 6580, ett beslut om tillstånd för att inrätta en avloppsanläggning på fastigheten F i Ljungskile och en artikel av ordföranden i LRF:s kommungrupp Uddevalla.

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun har hänvisat till vad den anfört tidigare samt tillagt i huvudsak följande:

Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige, har recipienten Ljungs kile otillfredsställande ekologisk status och den är påverkad av övergödning. För ett vattenområde som Ljungs kile räcker det inte att se effekten av en viss åtgärd utifrån enbart den aktuella fastigheten eller det aktuella området. Följden av en generell tillståndsgivning inom ett större område måste beaktas.

Från den tänkta utsläppspunkten på Xs fastighet är det snabb avrinning ned mot Ljungs kile via en bäck i ett kuperat område. Området vid bäckutloppet är ett grundområde. Ett utsläpp av näringsinnehållande avloppsvatten, i synnerhet kväve, är inte riskfritt med tanke på att grundområden är områden med hög biologisk aktivitet som är känsliga för övergödning. Eftersom övergödning är ett miljöproblem i Ljungs kile finns det starka skäl att ställa krav på långtgående rening av både kväve och fosfor från enskilda avlopp. Ljungs kile är även ett fredningsområde för lax samt ett skyddat musselvatten.

Mot bakgrund av det återföringsystem som finns i kommunen har nämnden bedömt att X inte har visat att det är oskäligt att källsortera i det aktuella huset. Enligt praxis från Mark- och miljööverdomstolen finns det skäl att inta en restriktiv hållning till minireningsverk i känsliga miljöer. För att följa miljöbalkens mål att främja en hållbar utveckling kan det finnas skäl att neka installation av konventionella avloppslösningar till förmån för en avloppslösning som bedöms som mer kretsloppsanpassad.

Uddevalla kommun har sedan april 2013 ett kretsloppssystem i drift som innebär att hela toalettfraktionen kan tas omhand och återföras till åkermark. Systemet började som ett projekt delvis finansierat av LOVA-medel men har sedan dess införlivats i den kommunala organisationen. Systemet byggs ut kontinuerligt och omfattar i dagsläget tre mottagningsstationer. Källsortering är en optimerad metod för att under en längre tid säkerställa begränsade utsläpp av näringsämnen samt för att uppfylla lagstiftningens intentioner om kretslopp. Kommunens kretsloppssystem med återföring av toalettvattnet innebär att cirka 90 procent av all fosfor och kväve från hushållsspillvattnet samlas upp och kan återföras till jordbruksmark. Förutom fosfor och kväve innehåller fraktionen organiskt material och andra mikronäringsämnen som är viktiga att återföra till jordbruksmarken. X har hänvisat till Tanums kommun där beslutet om krav på urinseparering har upphävts av kommunfullmäktige. Uddevalla kommuns krav på källsortering och återföring finns dock reglerat i miljöbalken och det kan inte upphöra att gälla.

Även om en fastighetsägare har för avsikt att sköta en anläggning så kan problem uppstå som i värsta fall kan få till följd att orenat avloppsvatten släpps ut. Ett sådant utsläpp medför negativa effekter på recipienten. Med hänsyn till den aktuella recipientens känslighet är det extra viktigt att ta dessa risker i beaktande och tillämpa försiktighetsprincipen. Nämnden har inte tagit del av några uppgifter som styrker att den sökta anläggningen lever upp till kraven som ställs vid hög hälsoskyddsnivå.

Minireningsverken är helt beroende av skötsel från fastighetsägarnas sida för att de ska fungera och rena så som leverantörerna utlovar. Under den tillsyn av minireningsverk som utförts i Uddevalla kommun framkom det att många av fastighetsägarna helt har förlitat sig på sitt serviceavtal och ett årligt servicebesök. De har utgått från att de inte behöver göra mer än att fylla på flockningsmedelskemikalier för att minireningsverket

ska fungera. Andra kommuner som bedrivit tillsyn av minireningsverk, exempelvis Kungsbacka, har fått liknande resultat.

I ett HaV-finansierat projekt har man undersökt om utförd service och/eller egenkontroll av minireningsverk innebär att de uppfyller de reduktionskrav för miljöskydd som finns i HaV:s allmänna råd (HVMFS 2016:17). Undersökningen visar att reningsresultaten som anges i CE-märkningen inte kan ses som helt tillförlitliga när det gäller drift ute hos en enskild fastighetsägare. HaV har i yttranden i Mark- och miljööverdomstolens mål M 5910-16 och M 5911-16 uttalat sig om minireningsverk av fabrikat Biovac samt om utsläpp till en känslig recipient. Ljungs kile är liksom recipienten i de nämnda målen, Gullmarns centralbassäng, ett skyddat musselvatten och den har dessutom sämre ekologisk status.

Det sökta minireningsverket, Biovac FD 5 N PEH, har bedömts uppfylla hög skyddsnivå för miljöskydd gällande reduktion av BOD, fosfor och kväve. Att minireningsverket är CE-märkt och når upp till rekommendationerna för hög skyddsnivå för miljöskydd i de allmänna råden innebär emellertid inte att det är omöjligt att ställa de krav som bedöms nödvändiga för att säkerställa skyddet för människors hälsa och miljön (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 25 april 2016 i mål M 4515-15). Någon EN-standard för reduktion av mikroorganismer finns ännu inte utarbetad. Det framgår därmed inte av prestandadeklarationen vilken smittämnesreducerande funktion som minireningsverket har. Efterpoleringstanken är inte CE-märkt. I ärendet finns inga handlingar som styrker tankens funktion som smittämnesreducerande. X har således inte visat att anläggningen ger tillräckligt låga bakteriehalter i förhållande till den skyddsnivå som gäller i området. Därmed har inte heller möjligheten att följa miljö kvalitetsnormen för fekala kolibakterier för musselvatten enligt förordningen (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten säkerställts. Vid breddning och eventuella driftstopp är anläggningens enda säkerhet den befintliga markbädden som anlades år 2000.

Fastigheten F, som enligt X har fått tillstånd för ett minireningsverk, ligger nästan tre kilometer öster om Z. Innan vattnet från F når Ljungs kile sker en avrinning via Kolbengtserödsjön.

Därefter rinner det av till Aröd Å för att avslutningsvis nå Ljungs kile. Det är fråga om en sträcka på ungefär fem kilometer med ett uppehåll i en större sjö. Mellan Z och Ljungs kile är det ungefär en kilometer.

Nämnden har till stöd för sin talan åberopat projektrapporten ”Metodutveckling för likriktad tillsyn av minireningsverk och andra prefabricerade avloppsanläggningar” samt HaV:s yttranden i Mark- och miljööverdomstolens mål nr M 4115-15, M 5910-16 och M 5911-16.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Frågan i målet är om den avloppsanläggning som X har ansökt om tillstånd för uppfyller de miljö- och hälsoskydds krav som bör ställas på en avlopps-anläggning för WC- och BDT-vatten i det aktuella området.

Av utredningen i målet framgår att fastigheten Z ligger en knapp kilometer nordost om Ljungskile tätort. Recipient för utsläpp från den tänkta anläggningen är vattenförekomsten Ljungs kile. Området är kuperat och avrinningen från fastigheten ned till recipienten är snabb. Nedströms fastigheten finns näraliggande vattentäcker. Recipientens ekologiska status är otillfredsställande och den är i betydande grad påverkad av utsläpp från enskilda avlopp. Den är ett fredningsområde för lax samt ett skyddat musselvatten. Kommunen har pekat ut Ljungs kile som ett område där det råder hög skyddsnivå för såväl miljöskydd som hälsoskydd.

Mot bakgrund av nämnda förutsättningar gör Mark- och miljööverdomstolen inledningsvis bedömningen att recipienten är ett särskilt känsligt och skyddsvärt område. Det finns därför anledning att anpassa kraven på avloppsutsläppen till de speciella förhållanden som råder. Vidare ska enligt praxis hänsyn tas även till förhållandena i det större område inom vilket den aktuella fastigheten ingår och beaktas vad följden skulle bli av en generell utbredning av avloppsanläggningar liknande den som prövas. Stor betydelse bör tillmätas kommunens uppfattning i dessa frågor. (Se MÖD 2006:27 och 2006:53 samt Mark- och miljööverdomstolens domar den 28 juni 2017 i mål M 5802-16, M 5910-16 och M 5911-16.)

Den sökta anläggningen uppfyller visserligen kraven för hög skyddsnivå för miljöskydd enligt HaV:s allmänna råd när den fungerar som avsett. Recipientens känslighet medför dock att högre krav än de som gäller för hög skyddsnivå behöver ställas i detta fall. Frågan är om anläggningen kan godtas under dessa förutsättningar.

Skötseln av ett minireningsverk är mera krävande än hanteringen av exempelvis en sluten tank, vilket medför en osäkerhet om verkets utlovade funktion. Utsläppet i detta fall sker till ett särskilt känsligt och skyddsvärt område som i betydande grad är påverkat av utsläpp från enskilda avlopp och hänsyn måste därför också tas till vad som skulle bli följderna av en generell utbredning av avloppsanläggningar liknande den nu aktuella. Det finns dessutom andra lösningar än den ansökta och som underinstanserna har funnit är kostnaden för den av kommunen föreslagna lösningen i detta fall inte oskälig.

Vid en sammantagen bedömning finner Mark- och miljööverdomstolen att den sökta avloppsanläggningen är olämplig på platsen och att tillstånd därmed inte ska ges till den. Xs överklagande ska därför avslås.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Claes-Göran Sundberg, hovrättsrådet Ingrid Åhman, referent, tekniska rådet Mikael Schultz och hovrättsrådet Malin Wik.

Föredragande har varit Vilma Herlin

VÄNERSBORGS TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-09-30
meddelad i
Vänernsborg

Mål nr M 2827-16

KLAGANDE

X

Ombud: Y

MOTPART

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun
451 81 Uddevalla

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Västra Götalands län beslut den 1 juli 2016, i ärende nr 505-9714-2016, se bilaga 1

SAKEN

Tillstånd till avloppsanläggning på fastigheten Z i Uddevalla kommun

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslår överklagandet.

Dok.Id 338353

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1070 462 28 Vänernsborg	Hamngatan 6	0521-27 02 00 E-post: mmd.vanersborg@dom.se	0521-27 02 30	måndag – fredag 08:00-16:00 -

BAKGRUND

Samhällsbyggnadsnämnden i Uddevalla kommun (nedan nämnden) beslutade den 5 februari 2016 att avslå ansökan om tillstånd att inrätta en ny avloppsanläggning på fastigheten Z.

X överklagade nämndens beslut till länsstyrelsen som den 1 juli 2016 avsåg överklagandet.

YRKANDEN M.M.

X har yrkat att tillstånd ska ges till sökt anläggning och har anfört bl.a. följande. De vill förtydliga att leverantören av den sökta tekniken tillhandahåller både slutna tankar, BDT-system samt Vakuumsystem, men att den sökta anläggningen bedömts vara den bäst lämpade avloppslösningen för fastigheterna. Såväl Uddevalla kommuns inläga till länsstyrelsen som länsstyrelsens uppfattning av ärendet innehåller en mängd faktafel. Det är felaktigt att den sökta avloppslösningen inte skulle vara robust, att utsläpp av näringsämnen i området skulle riskera att öka och att den av nämnden förordade tekniklösningen enbart skulle bli marginellt dyrare. Sökt anläggning i form av reningsverket Biovac FD 5 N PEH uppfyller de miljökrav som är satta för hög skyddsnivå. Sökanden har med tanke på placering bedömt att hög skyddsnivå för hälsoskydd är troligt och därmed sökt med efterpolering för ytterligare bakteriereduktion. Efter detta kommer det renade vattnet att passera en markbädd innan vattnet leds bort i tät ledning. En rad mål och ärenden har åberopats där motsvarande avloppsrening tillåts. Uddevalla kommun talar i sitt beslut om att området ställer krav på hög skyddsnivå gällande miljö- och hälsoskydd. Den sökta anläggningen uppfyller hög skyddsnivå både gällande miljö- och hälsoskydd då den kompletterats med efterföljande rening med Biovac EP Filtralite för att nå hög skyddsnivå gällande högt hälsoskydd och kan inte ses ha en negativ påverkan på miljön. Miljön kommer avsevärt att förbättras då fastigheten i dag enbart har slamavskiljare med markbädd utan kväve samt fosforrening och den sökta anläggningen har mindre utsläpp av fosfor än vad studier på traditionella BDT-avlopp har. Den sammanlagda belastningen kommer alltså att bli betydligt mindre med sökt anläggning än vad den är i dag. Nämnden påstår att

godkännandet av ett minireningsverk kan öka belastningen i området. Inte ens om reningsverket skulle haverera till 100 procent skulle belastningen öka då den skulle fungera som den slamavskiljare som finns där i dag. Det är dock fastighetsägarens intention att sköta om sin anläggning och man är medveten om konsekvenserna i fall en anläggning missköts. Förutom att sökanden har valt en anläggning som enligt oberoende tester klarar hög skyddsnivå har sökanden tecknat servicekontrakt för att säkerställa tillgång på service och underhåll på reningsverket. Anläggningen är utrustad med larm för överbelastning, tekniskt fel samt om anläggningen blir strömlös. Sökanden har precis som länsstyrelsen bedömt att högt hälsoskydd föreligger och därmed faller det argumentet för avslag eftersom avloppsanläggningen uppfyller detta. I området finns en mängd avloppsanläggningar med bristande rening och det pågår såsom i de flesta kommuner inventering av avloppsanläggningar och åtgärder mot dem som har brister. Det bör alltså leda till en sammantaget bättre miljö än den oro som målas upp av länsstyrelsen och nämnden om utsläppstillstånd ges. Nämnden anför också kostnadssynpunkten med jämförelse slutentank/BDT-lösning. Det är direkt olämpligt att kommunala miljöinspektörer utan kunskap om byggteknik ska bedöma huruvida det är tekniskt möjligt att dra pumpledningar i tak och väggar och kunna avgöra huruvida redovisade kostnader är riktiga eller inte. De kostnader som är redovisade är relevanta för den aktuella fastigheten och kostnadsfördyringen överstiger vida en eventuell miljönytta. Uppgifterna som de fått angående kostnader för service och underhåll för vakuumsystem innefattar de motorer som behöver bytas ut regelbundet och uppgifter om kostnad och bytesintervall kommer från tillverkaren av vakuumsystemet. I deras fall handlar det dessutom om två badrum som behöver göras om. Det är därmed enligt 2 kap. 7 § första stycket miljöbalken inte rimligt att kräva en annan lösning då nyttan inte kan överträffa den orimliga kostnaden. Uddevalla kommuns tanke om att man i princip kan dra rör i byggnaden hur som helst bara för att hålla nere kostnaden som ett argument för att det inte blir en kraftig fördyring jämfört med sökt anläggning är helt horribel. Man har heller inte tagit med hur det tekniskt ser ut på platsen och de schabloner som hänvisas till är irrelevanta. De har åberopat Havs- och vattenmyndighetens broschyr ”Att installera vakuumtoaletter i befintliga hus eller vid nybyggnation”. Det är på detta

sätt m.m. som man anser att man ska dra rör från vakuumpoletter för att hålla nere kostnaderna. Genom att göra ett sådant system minskar garanterat värdet på husen och den värdeminskningen ska också tas upp som en indirekt kostnad. Kalkylen som inlämnats visar att det är orimligt att byta mot den tekniska lösning Uddevalla Miljönämnd vill påtvinga fastighetsägaren. Nämnden anför att en sluten tank inte behöver tömmas mer än normalt, d.v.s. en gång per år. Detta har Uddevalla kommuns miljönämnd gått ut med till fastighetsägare i flera år angående tömningsintervall med snålpolande toaletter. Verkligheten har tydligen kommit i kapp dem så man nu skriver på sin hemsida "En extremt snålpolande toalett tillsammans med en rymlig sluten tank kan innebära att det räcker med ett par tömningar per år av tanken, även för ett åretruntboende". Ett räkneexempel har återopats. Det är mycket intressant att nämnden hänvisat till några domar M 245-11 och M 487-11. Dessa berör Tanums kommun där den politiska viljan och krav från nämnden under ett antal år varit att urinseparera avloppsvattnet. Den 15 februari 2016 togs ett nytt beslut där hela detta projekt skrotades. Detta visar på hur en lokal politisk inriktning kan få konsekvenser för fastighetsägarna. Det system Uddevalla kommun har för de slutna tankarna är fortfarande i projektstadiet. Det täcker inte heller kommunens volym av avloppsvatten då det i dagsläget finns cirka 1 400 slutna tankar som töms allt ifrån var femte vecka till en gång per år och den största mängden körs till det kommunala reningsverket. Precis som det finns projekt för att återföra slam från slutna tankar till jordbruksmark pågår det projekt för att kretsloppsanpassa slam från reningsverk för utvinning av näringsämnen. Det är därför inte förenligt att neka tillstånd utifrån den synpunkten. Kontentan av detta är att fastighetsägaren inte ska tvingas till en avloppslösning som fastighetsägaren inte anser lämplig. Hänvisning har gjorts till dom i mål M 487-11. Överklagandet i det här fallet är snarlik den som det hänvisas till i det målet och de har därför svårt att se att deras överklagande ska behandlas annorlunda. Det är inte vanligt förekommande i riket att kräva sluten tank med vakuumsystem. De lokala förhållandena är heller inte sådana att det är "särskilt påkallat" då recipienten varken är ett vattenskyddsområde eller utpekad som bad. Fastighetsägaren kan inte ta hänsyn till vilken tekniklösning deras grannar väljer utan måste se till sina egna förutsättningar ur både platsmässig och ekonomisk synvinkel. De anser också att det

inte är förenligt med EU:s lagar om fri marknad och konkurrens på lika villkor att en kommun förordar en speciell teknisk lösning utan endast kan ge utsläppsvärden i ett aktuellt område för fastighetsägaren att uppfylla. Att Uddevalla kommun har gett fastighetsägare i kommunen möjlighet att skaffa sluten tank för att köra avloppsvattnet till gödselbrunnar är inte detsamma som att de har rätt att tvinga fastighetsägarna till denna tekniska lösning. Såsom Uddevalla kommuns avslag skrivits och i den kommunikation som varit både skriftlig och muntlig så har inte efterpoleringen varit grunden till avslag utan val av minireningsverk som avloppsreningsteknik. Nämnden har i sitt beslut skrivit att det är en snabb avrinning till Ljungskile tätort. Det ifrågasätts inte av sökanden men Ljungskile har kommunalt VA samt att det inte är något utpekad bad i området. Det kan därför inte läggas som grund till ett nekande av utsläppstillstånd. Hänvisning har gjorts till Uddevalla kommuns hemsida. Fastighetsägaren får via hemsidan information om att minireningsverk är en möjlig teknisk lösning. Med detta till grund har sökanden sökt utsläppstillstånd med minireningsverk i enlighet med information från nämnden. Det finns inget lagstöd för att kräva en kretsloppsanpassad lösning med hänvisning till kväve. Riksdagen har ett mål gällande fosfor där målet är att återvinna 60 procent av fosfor från avloppen. Att sprida avloppsslam är inte okomplicerat speciellt då det innehåller kadmium och är en stor risk mot människors hälsa. Detta är något länsstyrelsen själva påpekar på en av sina informationssidor. LRF påpekade också detta i en artikel som just rör Uddevallas policy. Uddevalla kommun har inte heller någon certifiering för sitt slam, även om den processen enligt deras hemsida pågår, vilket gör att hela processen är än mer osäker. Den enda fastighetsägare som berörs av avloppsanläggningen som inkommit med synpunkter har varit orolig för sin vattentäkt (K). Genom att lägga täta rör förbi fastigheterna har sökanden uppfyllt de krav som kan ställas och som kommunen på sin egen informationssida påpekar som lösning vid vattentäkter nedströms. ”Om det finns vattentäkter nedströms platsen där man tänkt sitt avlopp kan det behövas tät avloppsanläggning där utloppet leds i en tät ledning förbi vattentäkterna nedanför”. I beslut från nämnden den 7 mars 2016 är det enda skäl till att tillstånd inte ges att recipienten har otillfredsställande status gällande övergödning och att kommunen har ett system för återföring av näringsämnen från

slutna tankar och därför inte vill att det ska installeras minireningsverk. De rekommendationer som Naturvårdsverket satt upp vid hög skyddsnivå både gällande hälsa och miljö är uppfyllda med vald avloppslösning. Hänsyn har tagits till omkringliggande fastigheter. Det är kraftigt fördyrande att anlägga den teknik som nämnden förespråkar. Det finns därför ingen anledning att neka den sökta anläggningen. Då sökt anläggning uppfyller de krav som ställs på fastigheten för hög skyddsnivå kan man inte ställa högre krav med hänvisning till att det inte är någon större kostnadsskillnad. Det är först när man sökt en med en anläggning som inte uppfyller kraven som argument kring kostnadsökning kan vara aktuella.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen har gått igenom överklagandet och handlingarna i akten. Domstolen har kommit fram till att det inte finns skäl att göra någon annan bedömning av avloppsanläggningens tillåtlighet än den som länsstyrelsen har gjort och tillägger för egen del följande.

Fråga är i det här fallet om ett relativt känsligt läge med snabb avrinning till Ljungs kile, vilken klassats ha otillfredsställande status på grund av övergödning. Inom arbetet med vattenförvaltning har konstaterats att utsläpp från enskilda avlopp medför en betydande påverkan på förhållandena i vattenförekomsten. Därtill kommer att kommunen anordnat ett uppsamlingsystem för WC-avlopp som möjliggör ett kretsloppsanpassat omhändertagande (med bl.a. återföring av den ändliga naturresursen fosfor till åkermark). Detta samtidigt som recipienten helt avlastas från den närsaltsbelastning som annars skulle bli följderna av utsläpp från minireningsverk och andra enskilda avloppslösningar. Kommunens beslut får ses som ett led i strävan att förbättra vattenförekomstens status och därtill kretsloppsanpassa hanteringen av enskilda avlopp (jfr 2 kap 5 § miljöbalken). Att medge fortsatta utsläpp, om än via rening i minireningsverk, i detta område skulle vara ägnat att försvåra förbättringen av vattenkvaliteten i berörd vattenförekomst så att god status kan uppnås. Detta i synnerhet som det skulle bidra till att försämra förutsättningarna för den kretsloppsanpassning och miljöförbättring som kommunen eftersträvar i sin samordning av återvinning av närsalter m.m. från enskilda avlopp.

Detta inte minst mot bakgrund av att kommunens återförvisningsprojekt är beroende av en stor och bestående anslutning av hushåll till projektet.

De kostnader som klaganden anför förefaller väl tilltagna i ljuset av vad kommunen argumenterat inför sitt beslut. Kostnaderna som således torde ligga något lägre än vad klaganden har angivit synes inte oskäligen mot bakgrund av behovet av kraftfulla åtgärder för att minska förorening av recipienten. Den olägenhet som dragning av nya rör i bostadshuset skulle innebära utgör inte skäl för att anse nämndens krav som alltför långtgående. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 427)

Överklagande senast den 21 oktober 2016.

Titti Heina

Joen Morales

I domstolens avgörande har deltagit t.f. rådmannen Titti Heina, ordförande, och tekniska rådet Joen Morales. Föredragande har varit beredningsjuristen Maria Aldegren.